

ובדרכי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל, טל: 03-9097022

הגיליון מופץ בכל בתי הכנסת ק"ק תימן בעיר אלעד ועוד..

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

פניני הלכה

עמידת תלמיד בפני רבו

גמרא (קידושין לג.) א"ר אייבו אמר ר' ינאי אין תלמיד חכם רשאי לעמוד מפני רבו אלא שחרית וערבית כדי שלא יהיה כבודו מרובה מכבוד שמים. ע"כ.

וכן פסק **הרמב"ם** (הלכות תלמוד תורה פ"ו הי"ח) וז"ל: תלמיד שחוא יושב לפני רבו תמיד אינו רשאי לעמוד מפניו אלא שחרית וערבית בלבד שלא יהא כבודו מרבה מכבוד שמים, עכ"ל. וכן העלה **הרמב"א** בהגהתו לש"ע (וי"ד סי' רמ"ב סט"ז) בשם **ר"א**.

וכתב בשו"ת עולת יצחק (ח"ב סי' וז"ל): מנהגינו בזה ידוע שהוא כהרמב"ם שאין עומדין שוב מלוא קומתם לפני הרב רק עושין לו הידור.

וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו י"י אלדיך מיסרך. וכו'. המאכלך מן במדבר אשר לא ידעו אבותיך למען ענתך ולמען נסתך להיטבך באחריתך. (דברים ת. ה טז)

כתב הרב אור החיים על פסוק וידעת עם לבבך וגוי בזה"ל: כונת הכתוב הוא שישנר האדם עם לבו שאין טבע אדם להוכיח וליסר אלא לבנו כי עליו יקפיד בראותו עשות רע, מה שאין כן ירגיש לבו בראות בן חברו עשות רשע, וזה מטבע המוטבע באנוש להרגיש על בנו בעשותו דבר אשר לא יעשה ויקלנו ויכנו, מה שלא יעשה כן למי שאינו מקפיד עליו, כמו כן ה' אלדיך מיסרך, פירוש שהגם שהאומות עושים רשע ותועבות לא יקפיד עליהם כמו שמקפיד עליך להיותו אלדיך שנתייחד שם אלהותו עליך ולזה מיסרך על כל דבר אשר לא טוב עשות, ע"כ.

והרמב"ן כתב על הפס' יכי כאשר ייסר איש את בנו. שיתן עליו לטובתו עול מוסר, כענין שנאמר (משלי יט. יח) ייסר בנך כי יש תקוה ואל המיתו אל תשא נפשך, כן ה' אלדיך מיסרך מתחלה בעניי המדבר ונסיון המן שתערב לנפשך טובת הארץ ופירותיה, על כן אמר אחריו (פסוק ז) יכי ה' אלדיך מביאך אל ארץ טובה.

ובילקוט מדרשי תימן מובא על פסוק ילנסותך בזה"ל: כדי להרגילך בדרכי העולם שנאמר אשר לא נסתה כף רגלה, בזמן שאדם יצא מצרה לרוחה טובה הי לו, כך אתם לא נסיתם במדבר ארבעים שנה ברעב ובצמא, כמו ויענך וירעיבך, כדי שיהיה להם לב אמיץ וכוח חזק לעמוד לקראת הכנענים שאתם באים עליהם כמו להטיבך באחריתך, ע"כ.

בכל הנ"ל למדנו הכתוב, שקב"ה מתנהג עמנו כמעשה האב עם בנו. א"כ למדנו א. טבע האדם לייסר בנו עד כדי קללה והכאה. ב. יסורים לילד הן טובה היא לו. ג. אם לא ירגיש יסורים לא ידע טובה מהי ולא ידע להתמודד בחיים.

ונפתח בדבר הראשון שטבע האדם לייסר בנו עד כדי קללה. אין הכוונה שעל ההורה לקלל בנו ח"ו, שהרי עצם הקללה היא דבר מגונה כמפורש להדיא בספרים הקדושים. אלא כונת המחבר, שמחמת זאגתו של האדם על בנו יכול להגיע למצב של קללה. אך ח"ו לא יקלל ילדיו מחמת כעסו וכפי שכבר כתב הרב הגדול בעל ה'פלא יועץ' (עי קללה) וז"ל: והנה המקלל ילדיו, אם יתקיים בהם אוי להם, שהם שוחטי הילדים ועתידים לתן את הדיו, ואם לא יתקיים בהם, בודאי שמנכים להם מזכותיהם, או מהמקלל או מהמקולל, שמדת הדיו מקטרג ומבקש שיתקיים הקללה, אלא שיש זכות תולה ונמצא אוכל זכותיו תמיד. ויש כמה ששומעים מהדורשים זאת וכזאת וכזאת, ולבבם יכאב, אבל אין מניחים מנהגם הרע, כי יאמרו, לא נוכל להתאפק ולא נוכל לעזוב מנהגינו, כי כן הרגל הלשון, וילבש קללה כמדו. אבל שקר ענה, כי כל אשר יחפץ יעשה אם ירצה, מעט מעט יעזב (רשע) דרכו על ידי נדרים וקנסיות, לו יחליפנו וימיר אותו. ואם רוצה לשכך רגזו, יאמר בכעסו כמנהג איהו נשים כשרות שאמרות, רעה לא תבוא עליך, רעה תבוא על האויבים, ימח שמו וזכרו של עמלק וכדומה, עכ"ל.

עוד למדנו, שהיסורים טובים לילד, לאפוקי מידי נשים רחמניות בשלו ילדיהם, ובדורינו הרבה אנשים כנשים בתואנה, הדור חלש, הילד קשה לו וכיז"ב. ומעט נפרט שיובנו דברינו. שילד ישב ילמד שעה ברצף אין זה קשה לו, אך הוא מפגין כלפי החוץ שקשה לו ונע על מקומו בחוסר רגיעות, וההורה מפרש זאת שהילד קשה לו ואינו מסוגל. אך אין הדבר כן, אלא הגישה לילד אינה נכונה והתחושה שמקנה ההורה לילד בראשית לימודו עמו, הן הן הקובעים כיצד ישב הילד וילמד. ורבות הדוגמאות לזה אך אכמ"ל. ובשביל שידע האדם הגבול האמיתי והנכון, ישאל אנשי חינוך יראים, אם דרכו דרך נכונה ולא יסמוך על דעתו.

נוסף לזאת למדנו שההורה צריך לתת נסיונות לילדיו וזאת בכדי שהילד ידע להתמודד בחיים. והמציאות מעידה, ילד שמתחשל לחיים בעודו קטן, שורד בקלות כשגודל, ועליו אומרים העולם ישראל אשר בך אתפאר. אין הכוונה ח"ו לחשוף אותו לדברים אסורים, אלא ר"ל, לתת לו אתגרים ולא על מי מנוחות לנהלו. דוגמא, ילד שמתלונן שמעצבנים אותו, נלמדו להתאפק ולא על כל דבר נפתור לו אנו את הבעיות עם אחיו. כמ"כ, ילד אוהב אטרקציות, עלינו לנהל ולנווט זאת לעניינים רוחניים וקדושים, כגון לומר לו, בא נראה כמה זמן אתה מסוגל ללמוד בלי הפסקה? או נאמר לילדי הבית, אם תספיקו לסדר תוך שעה את כל הבית נלך יחד לגינה וכיז"ב. וההצלחה תלויה בתפילת האדם על זה.

חורים יקרים, זכרו! האדם נמדד במעלותיו ומדרגתו, לא כאשר חייו כסדרן וימיו כזלכתו. אלא כאשר משתגשים סדריו ומחלכי ימיו, עלול הוא לאבד עשתותיו ולהגיב לא גנחת ומחשבה לילדיו.
'בין הזמנים' כשמו כן הוא, משחוא לא מוגדר ולא מסודר, שם נמדד האדם!!

מרבני הקהילה

הרה"ג ברוך עוקטי שליט"א
רב ק"ק בני תורה ת"ז
הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך

פתרונות לפרשת 'ואתחנן'

אחודה חידה! 'אשדת' בדברים ג. יז ודברים ד. מט 'אשדת' בדברים לג. ב קרי 'אש דת'. מי בתמונה? הרב חסן עוד זכריה. הזוכה בהגרלה: משה חממי.

יעניה סוערה לא נוחמה הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך ויסדתיך בספירים! (ישעיה מ"ד י"א - הפטרה)

מבאר רבי צדוק הכהן מלובלין, דהפטריית שבע דנחמתא מכוונות כנגד ז' מידות, ושבת זו כנגד

תפארת היא מידת יעקב היא עמודא דאמצעייתא, והנה יעקב הוא מדת עני וכן אמרו (פרי צדיק וילד) דעני ואביון היא מידת יעקב אבינו, וע"ז אמרו במגילה (דף ז') יאה עניותא לישראל, והיינו ישראל סבא, ובמדרי"ר ויצא אמרו דהפטוק בתהלים שנא' 'אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי', פטוק זה יעקב אמרו שנשא עיניו אל אברהם ויצחק שהיו מלאים כל טוב והוא ריקם מכל ששדדו אליפו בן עשוי, ראה שם והיינו דכל עניינו של יעקב הוא עניותא.

וידוע שמדת יעקב הוא תורה שנא' 'יתן אמת ליעקב', ואין אמת אלא 'תורה' שנא' 'אמת קנה ואל תמכור', וזהו שנא' 'יעניה סוערה לא נוחמה', דעם ישראל השומע ניחומים מן הנביאים על חורבן ביהמ"ק, אינו מקבל את הנחמות כיון שהוא מרגיש "יעניה סוערה" היינו שמרגישים שהתורה שלהם איננה תורה של בית המקדש, והמצוות שלהם אינם המצוות הקדושות של ביהמ"ק וזהו עניה, עניה מן התורה בבחינת יעקב, ועל כן "לא נוחמה".

ועל כך אומר לישראל הנביא בשם הקב"ה "הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך ויסדתיך בספירים". מבאר בזוה"ק (פיקודי

מי בתמונה?

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

דף ר"מ, ב') שלעתיד לבוא האבנים אשר מהם יבנה ביהמ"ק, לא יהיו אבנים חלשות כמו האבנים ששלטו בהן האומות שלא היה בהם נהירו מנהירו עילאה. אבל אבנים דלעת"ל יהיו "ספירים" אבנים שא"א לשוברם וא"א לאוה"ע לשלטו בהם, כי אורם יהיה חצוב מן האור העליון, וראה כדוגמת זאת בתוסי קידושין (דף ל"ב ב') על אבן ספרינון, היא אבן הספיר, שניתן אחד לצורף לשבור ולסתת את אבן זו, ולקח הצורף את האבן הניח על הסדן והכה בה בקורנס ונשבר הקורנס ונתפצע הסדן והאבן נשארה בשלימות, ומקור דבריהם מדברי רז"ל במדרי"ר איכה.

וממשיך בזוה"ק, ואם תאמר רק לעתיד לבוא יבנה הקב"ה את ביהמ"ק מספירים, אבל האבנים של ביהמ"ק שנחרב נחרבו כבר ואין להם סיכוי וסבר, ת"ל "הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך", הינו "מרביץ" לשון הוה, ולא כן "ויסדתיך" לשון עתיד, ו"פוך" זה חומר שמעביר כסוי ומסך הנמצא ע"ג העין וכמו שאמרו בגמ' בשבת (דף ק"ט) שיש דבר שנקרא "בת מלך" והוא מסמא ומחליש את כח הראיה, וע"ז אמרו דמי שאינו נוטל ידיו שחרית ונוגע בעיניו הר"ז קשה לבת מלך, והיינו שהוא מחמיר את החולי הקרוי בת מלך. ואמרו בתוספתא (שם) פוך מעביר בת מלך. כלומר שמראית פוך מסלק את אותו החולי של מסך שנעל גבי העין ואז הוא רואה היטב את כל המציאות, וכעין משל זה אומר הקב"ה לישראל שאבני היסוד של ביהמ"ק לא נחרבו ולא שלטו בהם אומה ולשון כלל והיינו שנשארו בקדושתם כדמעיקרא, רק שאין אנו רואים את אבנים אלו כי יש לנו "בת מלך" על העיניים, יש לנו מסך המונע מאתנו לראותם. לראות את נקודת קדושת ביהמ"ק שלא נחרבה בזמן החורבן, והקב"ה מבטיח שכבר בהווה יהיה "מרביץ בפוך אבניך", כלומר יסיר את המסך מעל האבנים הללו ונראה את נקודת המקדש אשר לא שלט בו החורבן, ומסיים הזוה"ק דהם אלו "מחצדי חקלא" היינו אותם תלמידי חכמים העמלים בתוה"ק הם המגלים את נקודת ביהמ"ק אותה נקודה שאין בה חורבן, וכעין מה שדרשו בגמ' ע"ז (דף ה' ב') אשריכם זורעי על כל מים (ישעיה י"ט) עין שם.

ויש לבאר שכונת הנביא ללמדנו מהי הדרך למצוא את אותם "אבניך", ועל כך אמר 'יהי כל צמא לכו למים' ולכן 'שברו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב', ויש לבאר דרכו של הגה"צ רבי צדוק זצ"ל שהכתוב עוסק בשני בני אדם שאינם לומדים תורה. ישנו אדם שהוא צמא עד מאוד ללמוד תורה וחושק בה מאוד, אבל אינו לומד כי אינו מבין את התורה ואינו מוצא בה טעם. וכך אמרו בגמרא בתענית קרא אחד אומר 'לקראת צמא התיו מים', וקרא אחד אומר 'יהי כל צמא לכו למים'. ומבאר רש"י דהפטוקים סותרים זה לזה, כי קרא ד'לקראת צמא התיו מים' מלמדנו ללכת לקראת הצמא כדי לתת לו מים, והקרא האחר דכתיב 'יהי כל צמא לכו למים' מורה שהצמא בעצמו ילך לשתות מים. ותייצו בגמ' כאן בתלמיד הגון כאן בתלמיד שאינו הגון. הנה א"א לומר שתלמיד שאינו הגון, כאן היינו אדם רשע שאינו חפץ לעסוק בתורת ה' שהרי הכתוב קראו "צמא", אלא ודאי התלמיד שאינו הגון דהכא היינו שאינו מבין את הנלמד ועל כן בפועל אינו לומד, וע"ז מורה הכתוב ובא שאין חובה ללמוד תורה אם אינו מבין את התורה, וזהו שנאמר בקרא שיענו אדם שהוא "צמא" לתורה אבל אצלו התורה היא בחינת "מים" הוא מורה את צמאונו אבל אין לו בה טעם. ויש יהודי אחר שאצלו התורה "יין וחלב" היינו דבר שנותן לו טעם רב אבל הוא יודע שא"א לטעום ממתיקותה של התורה אלא אחר עמל ויגיעה, ואין לו חשק ורצון להתאמץ ולטרוח בשביל יגיעתה של התורה, וזהו שנא' 'בלא כסף ובלא מחיר', כסף הוא לשון "כיסופים", היינו רצון וחשק [וכמו שאמרו עה"פ בקהלת (ה' ט' במדש שם) 'אוהב כסף לא ישבע כסף, אוהב תורה לא ישבע תורה, כי הכסף רומז על הכיסופים וחשק האדם] ומחיר רומז אל היגיעה של האדם, כי ההבדל בין מחיר לכסף הוא שכסף הוא תשלום בערך ממונו בעבור מוצר, אבל "מחיר" היינו שמשלם במוצר תמורת מוצר וכגון עדשים בעד חיטים (פי מדר"ש שבזי להפטרה יז) והיינו שמחליפים יגיעה בעבור יגיעה, וזהו האדם שיודע שטעמה של תורה טוב והוא מבין בתורה ומגיע אל פנימיותה אבל אין לו רצון ונכונות להתייגע בה כדי להגיע אל טעמה הטוב. וע"ז אמר הנביא "יהי כל צמא לכו למים ולכו שתו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב", היינו ראשית תשברו את היצר הרע והצמא ילך וילמד תורה אף שאצלו הוא מים, ואשר אינו רוצה להתייגע שישב וילמד תורה אפי' בלא יגיעה והעיקר שיעסוק בתורה שהמאור שבה מחזירן למוטב (ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז). וכמו שאמרו בקידושין (ל"ב ב') פגע בך מנוול זה משכרו לבית המדרש אם אבן הוא נמוח אם ברזל הוא מתפוצץ, ונאמר 'יהי ישלם לך', וביארו בגמרא סוכה (דף נ"ב, א') ישלימו לך, היינו שהאדם שלמד תורה המשברת את היצר והקב"ה יעורנו שישבר היצר.

אכן הנה כל זמן שאין האדם הולך בדרך הטוב נשמתו רעבה וצמאה מחוסר מזון והיא צועקת לאוכל, ואז האדם מרגיש ריקנות וחוסר סיפוק בחייו, והיצר הרע כדי להשתיק את אותה תחושת ריקנות הרי הוא ממלא את האדם בספיפוקים זמניים ומדומים סיפוק אחר סיפוק ובלבד שלא ירגיש בתחושת הריקנות הבאה אליו מן הנשמה, ריקנות גדולה וארוכה השוכנת בקרבו, וסיפוקי היצר הנז' קטנים, רגעיים, זמניים, אבל היצר מחדשם אצל האדם בכל רגע ורגע כדי שלא יבחין האדם בריקנות הרוחנית שבו.

המושך בעמוד הנבא

לוש"ק
תומר ישראל בן יעקב
ואודליה בת מנשה

לרפואה ובריאות איתנה
חיים בן שלמה
מתוך אריכות ימים ושנים

לוש"ק
שלום בן יעקב
ומירב טליה בת מנשה

מחידושי רבותינו

כל המצוה אשר אנכי מצוץ [היום תשמרון לעשות] (דברים ה. א)

היה לו לומר כל המצוה, בלשון רבים. ואפשר לומר דידוע שכל מצוה ומצוה מתרי"ג מצוות, כלולה מתרי"ג מצוות. ואם כן, מי שעושה מצוה כתקנה לשם שמים, ממילא כאלו קיים כל המצוות. ומלת **כל**, באה להורות שיעשה המצוה בשלימות, בלי חסרון ופנייה אחרת, וגומרה כתקנה.

וזוה שאמרו חכמינו ז"ל, כל העושה מצוה וגומרה כתקנה לשם שמים, בדאי הוא לזכות לעולם הבא, וכאלו קיים כל המצוות. ואמרם כאלו קיים כל המצוות, הטעם מפני שכל מצוה כלולה מתרי"ג. [וענין ראשית חכמה שער היראה פרק שני. ואם כן מעלה עליו כאלו קיים כל התרי"ג, מטעם שהיא כלולה].

אי נמי, מדבר בעסק התורה, שהיא מצוה אחת מתרי"ג מצוות. והשמיענו שמי שעוסק בתורה, כאלו קיים כל המצוות בפועל. וזהו שאמר **אשר אנכי מצוץ היום תשמרון לעשות**, רוצה לומר שאם אתם עוסקים בתורה ושומרים אותה, כאלו עשיתם כל המצוות. וזהו **לעשות**.

המפרשים פירשו, לפי שלמעלה כתיב שקץ תשקצנו, ומדבר בעבודה זרה, פסילי אלהיהן וכי. וכל הכופר בעבודה זרה, כאלו קיים כל התורה כולה. ולזה אמר בלשון יחיד, שהיא מצוה אחת וכוללת כל המצוות.

(יחן טובי למר"י בדיחי זצ"ל)

בדרכיהם אתהלך...

גלות קשה וארוכה אך אור בקצה המנהרה (הלך ד')

אמו של שלום וסבו אבי אמו, עודדו בשתיקתם את שלום לא העירו לו ולא מיהו בידו. לא כן אביו שהיה עניו מאוד ושפל ברך, על כל עניין היה אומר לבנו שלום ויאמר יעקב לבניו למה תתראו. אך שלום במחשבתו לא ראה את מעשיו שעושה אותם בכדי להתראות. אמנם בלבו היה רוצה תמיד לקיים את דברי אביו, אך לא כן בפועל. כל זאת היה בהתחלה, לבסוף אחר כמה שנים כבר היה אביו מקבל יחד עם בנו שלום את פני בני המלך וגדולי המוסלמים אשר היו באים אליהם לבחור לעצמם את הסחורות הנדירות כמו הבשמים, עודה, קני הבושם וכדו', הם העריכו את ענותנותו וכיבדו אותו, והוא התרגל לראות את העניינים כטבעיים, ולא חשש למה שחשש בתחילה.

המשך בשבוע הבא אי"ה בל"ג

מרבני הקהילה

וכשהאדם לומד תורה והיצרים נשברים, והאדם נמנע מלעבור עבירה, מיד הוא מרגיש חוסר סיפוק וריקנות גדולה כי אין לו את הסיפוקים המדומים ואז הוא מרגיש את הנשמה הקדושה והנשמה מרגישה ריקנות גדולה וזהו שאמר ה' על ידי הנביא לישראל "למה תשקלו כסף בלא לחם ויגיעכם בלא לשבעה", כלומר עדין אין אתם "שבעים", אלא שאתם שותים מים או יין וחלב, מי"מ אין אתם אוכלים "לחם", שהוא סועד את הלב (ברכות ל"ה ב') היינו עדיין אין שובע ומנוחת נפש. ותכלית התורה היא ליצור "שובע" בנשמת האדם ועליה נאמר "כי לקח טוב נתתי לכם" וכי ואין טוב אלא תורה (אבות) ועיקר "טוב" שבתורה הוא השובע שהוא מנוחת הדעת והנפש וכמו שנאי "יירא מנוחה כי טוב וגוי ויט שכמו לסבול" (בראשית מ"ט ט"ו) דהיינו העיקר הטוב שבתורה הוא "המנוחה" - הנייחא בנפש. וכאן נותן הקב"ה את הדרך את התורה שהיא "לחם" ותגרום לשובע נפשו. וכך נאמר "שמעו שמוע אלי ואכלו טוב ותתעדו בדשן נפשכם" הטוב הוא ה"נייחא" בנפש ונשמת האדם וכפי שנאי "יירא מנוחה כי טוב", וה"דשן" זהו השובע, שהרי ראינו שהדשן במזבח נקרא על מה שנותר במזבח אחר שסיים את האכילה של הקרבן, וכן אמרו במנחות (דף ח"פ, ב' ברש"י) שכשנגמרה בעירת המנורה במקדש "נדשן השמן נדשנה הפתילה" כלומר שמה שנותן נעשה דשן, והיינו שדשן הוא אחר סיום האכילה ועל כן הוא רמז לשובע מלשון "דשן ורענן" ואומר ה' שהדרך היא "שמעו שמוע אלי", היינו שעסק התורה יהיה באופן שתחפשו בלימודכם "מהו רצוני", מה אני מבקש מכם בצורת ההתנהגות שלכם, וכל מדרש ואגדה, כל שורה בגמרא, כל הלכה וסעיף, טומנים בתוכם את רצון ה' בהתנהגות של היהודי. וכמאמר הרמב"ן באגרת לבנו שיקבל על עצמו שבכל פעם שקם מן הספר יחשוב מה הוא יכול לקיים ממה שהוא למד. וזהו "שמעו שמוע אלי" היינו לחפש את "השלשמוע אל דבר ה'" בלימוד התורה. ואז כשהאדם רואה שהלימוד משנה את אורחותיו ומעשיו וכל תכונותיו מתרוממות עם לימודו, הר"ז ממלא אותו בסיפוק גדול, יש לו נייחא גדולה בנפש. וע"כ יש לפרש את הפסוק "אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו" (ישעיה ג' י'), אימתי זוכה הצדיק גם ל"טוב" בזמן שהוא אוכל את פירות מעלליו. מעלליו זהו הידע והלימוד של האדם, ופרי מעלליו זהו תוצאות מעשיו בהנהגת האדם כתוצאה מלימודו, "יאכלו" היינו מיישם את התוצאות הללו ומתנהג לפיהם.

מהליכות אבותינו

ברכת המתעטש

גמרא (ברכות ג): תניא. של בית רבן גמליאל לא היו אומרים מרפא בבית המדרש מפני בטול בית המדרש: ופירש"י: מרפא. לאדם המתעטש שרגילים לומר אסותא:

מתבאר מזה, שהיו רגילים לומר לכל אדם המתעטש 'אסותא' [פירוש: רפואה] (וטעם הדבר יעניין בישעיהו א"ח סי' מ"ז סי"ח).

וכתב בישעיהו (שם) וז"ל: מי שהתעטש ואמר לו חברו 'אסותא' דהיינו שתהיה לו רפואה. יענה לו תחילה 'ברוך תהיה', ואחר כך יתפלל ויאמר 'לישועתך קייתי יי'. לפי שאמרו חז"ל כל המבקש רחמים על חברו הוא נענה תחילה.

ובענין יצחקי (שם) הוסיף בזה"ל: ושמעתי שיש אצלנו הנוהגים לומר (למי שבירכוהו 'אסותא') 'ברוך מחיה המתים', ע"כ.

ויש נוהגין לומר 'תְּשַׁבַּע חַיִּים כְּמוֹבָא בְּסֵפֶר אֵלֶּף בֵּי' (עמי קי"א) ו'מצפיי'תי' (עמי 176).

כמה יפה מנהגינו שעל אף שבגמרא לא נתבאר אם המתברך באסותא משיב בעניה, עכ"ז נהגו לענות בברכה.

והוא על דרך מה שסיפרה הגמרא (מגילה כ"ג): רב הונא קשר לראשו מין גמי ובא לפני רב. שאלו רב, מה זה? השיבו רב הונא, לא היה לי יין לקידוש ומשכנתי לכובעי ובתמורה זו הבאתי לי יין לקידוש. אי"ל רב,

יהא רצון שתהיה סתום ומכוסה במעיליך. רב הונא היה איש קטן, וכשנכנס לחופה רבה בנו, ישן על המטה, וכשבאו בנותיו וכלותיו והוריו מעילהן החשובים, השליכו אותם עליו [לא שמו לב שהוא נמצא שם]

עד שנתכסה כולו במעיליך. שמע רב, והקפיד. אמר רב, למה לא אמרת לי כשברכתך יוכן למי.

כלומר, אף אתה תהא מבורך לכך, שמא היה עת רצון ותתקיים אף בי.

לעילוי נשמת

חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל, דוד בן סעיד בשארי ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאוד טביב זצ"ל, יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

חכמי תימן

הרב שלום בן הרב יהיא קרח זצ"ל
 נולד בצנעא בשנת ה'תרל"ג. דרשן
 וביחוד נתפרסם בדברי כיבושין
 בהתקבץ הקהל לתפלה ולצעקה
 בעת צרה. פעל למען אחיו
 היהודים מול המוסדות והגופים
 בא"י שלא עמ"נ לקבל פרס, לא
 נח ולא שקט עד שנענה. משכין
 שלום בין איש לרעהו ובין איש
 לאשתו. מקצועו, לבלר מעתיק
 ספרי קודש, הצטיין ביופי הכתב
 והעתיק ספרים רבים. היה מלמד
 תשב"ר בביתו הפרטי. חייו היו
 אפופים בכל מיני צרות ועוני
 ויסורין שולטים בגופו ובכל זאת
 יצאו מתחת ידו חיבורי ספרים,
 'מדרש אשרי' 'ספר הקינות' 'אנקת
 אסירי' 'שירי תהלות' 'דרכי שלום'
 'אגרת בוכים'. כל ימיו היה מצטער
 על יסוריו ודוחקו שמנעו ממנו
 להוציא מחשבתו לפועל להשלים
 חיבוריו.

נפטר בשנת ה'תשי"ג
 בן שמונים שנה

התודה...

הברכה...

למשפחות היקרות והנעלות
 המפארים את התלמוד תורה
 בתרין אנפי

מפעי סולמן וגיסין

הי"ו

אשר מזמנם ואונם כחם ומרעם,
 עתנים למען תשיב"ד.

יהא רעוא שיזכו לראות בניהם
 וכל יוצאי תלציהם הולכים בדרך
 אבותיהם, צדיקים קדושים
 וטהורים עושים מלאכת ה'
 באמונה ובתמים. מתוך אריכות
 ימים ושנים איתנים ובריאים,
 אכ"י"ה.

הערות, הארות ותשובות לחידות
 ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009
 או במייל:
 Nahari@enativ.com

תפארת בנים

תלמידי כיתה א'
 מתרענים בסוף שנה
 בטיילת הסמוכה

תלמידי כיתה ג' בסעודת מצוה דשנה לרגל
 שמחתם סיום חומש דברים
 יהא רעוא שיזכו להיות גדולי תורה ומורי
 הוראה בישראל

התלמיד היקר אברהם אהרון נ"י
 הביא לחבריו מיני פירות ועוגה
 לכבוד היולדת האור החיים הקדוש

ילדי הגן גילאי שלוש סיימו בס"ד ללמוד את כל
 כ"ב אותיות התורה ועשו עם המארי
 מסיבת אותיות

בעטרת חיים נותנים את הלב ומחנכים לאכול גם את הממתקים בדרך ארץ ולפי הסדר
 שלימדונו חז"ל. לא לוקחים מהשלחן ללא רשות אדם גדול, וכן לא לוקחים ביד שתיים
 וכ"ש לא יותר, אלא לוקחים אחד אחד ומברכים בקול רם

לרפואה ובריאות איתנה
 סעדיה עדי בן שלום צוברי ויוסף בן משה דנין
 מתוך אריכות ימים ושנים